

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 „ „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Sgy. hóra . . . 1 „ „
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden külföldi szerkesztőségbe (Főtér 1828. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Teglasi K. Lajos könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban. (Főtér 1828. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÓNYA.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEKVEL.

Hirdetési díj:

Négy hadsós pént. sorozt 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések ára szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.

Szülötti közlemények minden pént. sora 50 krajczár.

Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főtér 1828. sz. alatt.)

Kéziratok nem adtnak vissza.

Munkáshiány.

Több oldalról hangzik manapság a panasz, hogy csaknem minden iparágban a munkáshiány mutatkozik. A panasz nem alaptalan, mert tény, hogy hazánkban igen, sőt mondhatni, minden iparág üzésénél a munkás kezek hiánya nagyon is szembeötlően mutatkozik. Ennek azonban igen sok oka-boga van, melyek első helyen is gyökeres orvoslásra várnak és pedig sürgősen, mert az idegen bevándorlott munkások apródoként behozzák a külföldön divatozó szocializmust, mely nem kis akadályokat fog gördíteni fejlődő iparunk haladása elé.

A munkáshiány első oka az, hogy a szülők nálunk még nem látnak elég biztosítékot arra nézve, hogy gyermekeik, ha iparos pályára lépnek, megélhetésük teljesen biztosítva van. A vagyonosabb és intelligens osztályhoz tartozó szülők irtóznak még gondolatától is annak, hogy gyermekük iparos legyen és esze után két keze munkájával keresse meg kenyerét.

A tisztességes munkát ma nálunk — fájdalom — lealáznak tartják, így körülmények között csoda-e, ha még manapság is talákozunk igen gyakran oly iparos-tanonccsal, ki írni és olvasni sem tud? Csoda-e, ha munkáshiány van akkor, amidőn a társadalom azon része választja az iparos pályát, mely kényszerítve van rá.

Van-e ott hivatásról szó? Lehet-e biztos remény arra, hogy egy erős, értelmes és vagyonos iparos osztály alakuljon akkor, amidőn az értelmes, intelligens és a vagyonos osztály eltordul az iparos pályától? Bizonyára nem, mert a különböző iparágoknak a korunk igényeihez mérten való fejlesztése, az alapos tudományos ismeretek mellett vagyont is igényelnek, mert ezek nélkül haladni, fejlődni, fölvirágozni, a nemzeti közvagyonosodást előmozdítani képtelenek.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A KANÁRI.

Vércsehaty Tóbiás a világ legmeggröztöttebb aglegényeinek egyike volt. Tudja isten miért, miért nem, a legdühösebb gyűlölettel viseltette a hölgyek iránt pedig mikor az öreg Vércsehaty halálos ágyán feküdt, magához hívta Tóbiás fiát, mint a Vércsehaty család egyedüli férfi tagját és szigorúan a szívére kötötte, hogy nősüljön meg és ne hagyja kihalni a Vércsehaty nevet.

— Dicső név ez, — így szólt az öreg Vércsehaty fiához — már IV. Béla alatt hősi esen harczoltak őseink a kutyafejű tatárokat ellen. Később pedig, Hunyadi János korában, csak úgy aprítottak nyakra-főre a pogány törököket. — Kár az ilyen fényes névnek kihalni.

Tóbiás ur akkor huszonnyolc éves volt. Türelmesen végig hallgatta az öreget, egyet-kettőt bólogatva a fejével s a midőn kiment a szobából, dühösen szorította össze öklét és mérgesen mormogta:

— Nem azért Tóbiás a nevem és nem azért vagyok a hős Vércsehatyok egyenes leszármazottja, hogy elhagyja bolondítani a fejem egy asszonytól. Az asszonyok szeszélyesek, ravaszok és sokszor hűtlenek. Nem, soha sem házasodom meg!

Azóta tíz év múlt el s Tóbiás ur szilárdan maradt állapontja mellett, igazi nőgyűlölő és egyszerűs mind különöz életet élt. Társaságban, hol nők is voltak, a világról sem vett volna részt; egyetlen társalgója és jóbarátja hűségese inasa volt, ki fölülmúlmi igyekezett gazdáját a külcnczködsben, a mi Tóbiás urnak rendkívül tetszett és nagyokat nevetett rajta, lévén neki ez az egyedüli, legkedvesebb mulatsága.

Egy szép tavaszi nap reggelén, midőn Tóbiás ur szokott sétáját végezte a Dunapar-

Taronczképző rendszerünk sem felel meg a kívánalmaknak, ami szintén egyik oka a munkáshiánynak. Nem felel meg, mert a tanoncztartó mesterek legfőbbje a tanonczot a tanítási idő tartama alatt a legtöbb esetben iparától elvonja és egyéb házi munkák elvégzésére szorítja, ép úgy, mintha az cselédje vagy napszámosa volna s csak az utolsó években szorítja rá iparának megtanítására. Az így képzett tanoncz tud is valamit, nem is, úgy, hogy amidőn mesterlegény lesz belőle, alig képes helyi keresetéből magát fenntartani. E körülmény oka annak, hogy igen sok iparos-segéd nem tudván megkeresni szükségletét, ott hagyja iparát, fölcsap pénzügyőrnek, vagy ha ennek nem, kevés tudományával kimegy a falura, lesz belőle önálló — kon-táriparos.

A többek között, melyeket nincs hely hol felsorolni, még a munkáshiány egyik lényeges oka az is, hogy a mesterek nem díjazták kellőleg segédeiket, de ez csak részben az oka annak, hogy a mestereket hibáztassuk, mert ők sem adhatnak magas fizetéseket, ha kevés a kereslet és nincs forgalom, ha társadalmunk inkább fogyasztja az osztrák és külföldi ipari készítményeket, mint a hazait. Ez az utóbbi eset idézi elő azt, hogy jobb készütségek iparossegédeink kívánodolnak s helyettük bejön a külföldi iparos segédek elégedetlen része, lassan lassan hirtve a honmaradottak között azon szeméket, melyek világfelbontó munkájukat már a külföldön ember-társaink retteggetésére egész rendszeresen üzik.

E bajon segíteni az ipartestületek vannak első sorban hivatva, miután hata-skörük alá tartozik a tanonczképzés és a segédek meg a mesterek közötti viszony rendezése és ellenőrzése, másod-sorban hivatva van a kormány által, hogy az ipartörvényt akként alakítsa át, hogy iparosaink érdekei minden oldalról

megvédessenek. Társadalmunknak pedig le kell döntenie ama választalat, mely az iparost külön kasztba osztja be, azért, hogy nemcsak hazai iparunk fogyasztó-jává lesz, hanem gyermekeit örömmel adja az ipari pályára az intelligens és vagyonos osztály is.

Amíg ezeken változás nem történik, addig iparosaink minden törekvése a haladás felé csak a csiga lassu haladá-sához leend hasonló. V.

A függetlenségi párt értekez-lete. A függetlenségi és 48-as pártkör hét-főn péntek értekezletet tartott, amelyen Justh Gyula elnök mindenekelőtt a letenyei választó-kerület függetlenségi és 48-as polgárainak január 3-ikánhozott határozatát közölte, amely a következő:

A kerület függetlenségi és 48-as elvű választópolgárai a kerület képviselőjének, Remete Géza urnak azon lépését, melylyel eddigi pártját és politikai irányát elhagyva, a nemzeti pártba lépett be, a legnagyobb mértékben rosszalják és kijelentik, hogy azért R-mete Géza ur iránt többé bizalommal nem viseltet-nek és őt képviselőjüknek nem tekintik.

Dr. Csempe Kálmán, Tamás István, elnök. Kovács Sándor, alelnök. jegyző.

A napirend tárgya a telepítésről szóló törvényjavaslat és felkéri Mülek Lajos előadót a javaslat ismertetésére. Az előadó kritizálja a javaslatot és kimutatja, hogy az csak első lépésnek tekinthető. Mindazonáltal a telepítésben rejlvő államérdekek miatt általánosagban való elfogadását ajánlja. Ezután nagy szabásu vita indult meg, melyben részt vett Ugron Gábor, Helfy Ignác, Endrey Gyula, Kiss Albert, Holló Lajos és Justh Gyula elnök. Az értekezlet a javaslatnak általánosagban való elfogadását határozta el és álláspontjának kifejtésével Mülek Lajost biz-ta meg. Molnár Józsiás bejelenté, hogy a szer-dai ülésen a vidéki pénzügyezetek gyamolítása ügyében interpellációt fog intézni a pénzügy-miniszterhez. Ezután az értekezlet kultagokat vett fel és pedig Tankó János fővárosi tanárt és pécezi birtokost, továbbá Müller Károly párt-elnököt, Peterffy Antal ügyvédet, Tiszti La-jos lapszerkesztőt, Wieser Peter ügyvédet,

Ergő: Tóbiás ur, a világ leghősebb aglegénye és nőgyűlölője pár pillanat alatt szerelmes, még pedig veszedelmesen szerelmes lett a szép hölgybe.

Dél felé járt már az idő, midőn Tóbiás ur a legnagyobb extázisban, majdnem hopsy-polka lépésben haza lejtett, utközben ezt mormogva:

— Kar, igazán kár volna a dicső Vercsehaty névnek kihalni!

Hazaérkezve, Tóbiás ur rögtön előhívta inasát, keztevallára tette és nagyon meghatol-tan szölt:

— Kedves Ferencz, már sokszor bebi-zonyítottad irántam való hűségedet, tudom, hogy jó fiu vagy, éppen ezért oly megbízást kapsz most tőlem, a mi nagy befolyással lehet talán az egész életemre. Elvárom, hogy híven járj el megbízásomban. Figyelj tehát. Elmegy a Liliom-utca 27-ik számu házába, fölkeresed a házmestert és megtudakolod tőle, hogy lakik-e azon udvarban egy szép-ugár termetű barna hölgy, s ha igen: tudakold meg, hogy özvegy-e, vagy ferjezett s mi neve azon hölgynek. Értetted?

Ferencz felelet helyett, a lehető legbu-tábban meresztette szemét gazdájára, kitatotta száját, beleköpött a markába s összeszorított öklével nagyot csapott az asztalra.

— Üssön belem a hetvenhétgú czifra istennyia, ha értettem az egészbol egy szót.

— Szamar vagy! — ordított Tóbiás ur ingerülten inasára. Elmegy a hova mondtam s felkeresed a szép barna asszonyt, értetted? a szép barna asszonyt.

Ferencz már kezdett átlátni a szítán. Nagyon fontos arcot vágott s öklével ezuttal nem az asztalra, hanem a homlokára ütött.

— Hát, tekintetes uram, kutya van a kertben, szölt kissé gnyoson. Ugy-e mind g mondtam, hogy a szomszédbeli nagyságos ur Marcsája, tetszik tudni a szobalány, milyen eszemada teremtés, hogy feleségül venném a

Edvi Illés László kamarai titkárt, dr. Schwarcz Jenő ügyvédet, Gyulai István laptulajdonost, Stein Jakab birtokost, Pless Mór vezérigazga-tót, dr. Keresztes Gyulát Aradról, dr. Saller József és Domonkos Lajos aradi lakosokat. Végül az elnök bejelenti, hogy Sima Ferencz országos képviselő a pártkör tagjai közé be-lépett, amit az értekezlet örömmel vett tu-domásul.

BELFÖLD.

A kik nem tudnak magyarul. Sz t r o p k ö r ö l jelentik, hogy mindazokat a zempléni tót tanítókat, a kik magyarul nem tudnak, egy püspöki rendelet elmozdította állasukból. Helyesen cselekedte!

Orbán Balázs emlékszóra. Ismeretes olvasóink előtt, hogy a székely-kereszturi vál. kerület függ. és 48-as pártja most két éve elhatározta, hogy Orbán Balásznak, a székelyek egyik legigazabb barátjának, ki e kerületet több országgyűlési ciklusban képviselte, Székely-Kereszturon szobrot állít. E végre gyűjtőveket bocsátott ki. — A gyűjtés eredménye eddigelé 2000 korona körül van. Ebből 1000 koronán felül gyűjtött Ugron Gábor képviselő, a többi nagyrészen a székely nép fillereiből s törökbuza adományából gyűjt össze. Hogy Orbánhoz és egyuttal a párthoz is méltó emlékszóba állíthatassék, a gyűjtőösszegnél jóval több kellene. Ez okon az Orbán-szoborbizottság, melyhez az adományok küldendők, elhatározta a még vissza nem érkezett gyűjtő-ívek bekérését s továbbá azt, hogy Orbán B. tisztelőit, barátait, elvársait szíves adományok tetelére ismételten felszólítja. Melegen óhajjuk, hogy a szobor-bizottság fáradozásait siker koronázza!

KÜLFÖLD.

Ferencz Ferdinánd főherczeg Galicziában. A Pester Correspondenz értesülése szerint Ferencz Ferdinánd főherczeg legközelebb át fogja venni egy galicziái dandár parancsnokságát.

A belga kormányválság vége. Brüsszel, jan. 15. A jobbpárt a delelőtt folyamán ülést tartott, a melynek az lett az eredménye, hogy a kormányválság teljesen megszűnt. Elhatározták, hogy az aránylagos képviselőre vonatkozó törvényjavaslat mellett, minden pártkeztet mellőzésével és csakis az ország érdekét tartva szem előtt, állást foglalnak. A kormány legközelebb elő fogja terjeszteni az aránylagos képviselőtről szóló törvényjavaslatot.

Marcsát, de tekintetes uram mindég kinevetett.

Igazad van Ferencz, most már nem nevetlek ki. — De jó volna talán, ha már mennél. Értetted, mit mondtam?

Ferencz jókedvűen csapta össze bokkát. —

— Értem tekintetes uram, de az ebédet ki hozza el, ha most elmegyek?

— Ma nem ebédelek, nincs étvágyam; csak menj rögtön és jöjj vissza mielőbb.

Vercsehaty Tóbiásnak igazán nem volt étvágya, izgatottsága percéről-perczre nőtt. — Alig ment el az inas, Tóbiás türe metlenül kezdett ala és fel rohanni a szobában és minden fele tarka gondolatok cikáztak at agyán...

Nős embernek képzelte magát, az ismeretlen szép hölgy és doidog családi életéről ábrándozott... Majd meg-meg állt a tükör előtt, végig simította bajuszát és a legnagyobb megelégedéssel mormogta:

— Tóbiás, Tóbiás eszedben légy. Még semmi sem késett; mindent jóvá tehetisz, a dicső Vercsehaty név nem borul örök homályba, élni és harcolni fog őseidnek a fényes neve, nemcsak tatárok és pogány törökök, hanem akár az ördögökkel is, ha kell. — De mi az ördög, Ferencz soká kesik.

Valóban három óra körül járt már az idő, midőn Ferencz hazaérkezett. Tóbiás ur már magánkiül volt az izgatottságtól, Ferencz pedig kényelmesen végig pödörte bajuszát, nagyot hunyorított a jobb, azután a balszemével, egyet-kettőt köhécselt is, kidüllesztette mellét s aztán, mint aki jól végezte dolgát, büszkén megszöalt:

— Minden jól megy tekintetes uram, a szép dáma ott lakik az udvarban, első emelet 19 számu ajtó, balra. Hogy férje van-e: arról senki sem tud semmit; mondják, hogy valami p-nnarágó, tetszik tudni, amolyen rongy miniszteri fogalmazó jár hozzá nagyon gyakran. Neve: Vas Emilia.

A forrongó Itália. Bécs, jan. 15. Rómából érkezett magánjelentések szerint Crispi kormányelnök állítólag azon a nézetben van, hogy az alkotmány uralma alatt nem lesz képes Olaszországban a rendet helyreállítani, miért is azzal a tervvel foglalkozik, hogy a parlamentől 6 havi időtartamra terjedő korlátlatlan felhatalmazást kérjen az ország pacifikációjára, a mi egyenlő volna azzal, hogy a parlament létesítene a diktatúrát az ország felett. Ha a parlament a diktatúrát nem engedélyezné, Crispi azt fenyegetné, hogy új választásokat fog elrendelni. Tekintettel a Sziciliából beérkező jelentésekre, a hirt itt kételkedéssel fogadják.

Izgalmas értekezlet a szabadelvű pártban.

Budapest jan. 15.
Az ország szabadelvűpártjának ma este fontos értekezlete volt, melyen számosan voltak jelen.

A napirend előtt gróf Károlyi István felszólalt a Pesti Hírlap és a Magyar Újság azon magyarázatával szemben, mely szerint az adott szó megtartása nem volna kötelező. Határozottan vis-zautasítja ezt a teoriát. Az adott szó ép oly szent minden jellemes, önzértes ember előtt, mint a katona esküje a zászlónak, melyet a fészület előtt tesz. A zászlónak adott becsület, — ha annak tudatával adatott meg, hogy beváltható nem lesz: gyávaság, ha pedig beváltása lehető lett volna, de bármilyen okból nem történt: jellemtelenség! Felkéri Wekerlét, tisztegy tudomásul felvételét és elfogását a párt nevében elfogadottnak jelentse ki.

Gr. Károlyi István beszédjére Wekerle válaszló szíjjelentette, hogy Károlyi nézetét aláírja. Helyteleníti azt, ha valaki adott szavát választóival szemben meg nem tartja, sőt tovább megy, a politikai tisztesség érdekében elvárható, hogy ha valaki választóival szemben kettefe ígéretet tett jobbra és balra, azok adják vissza mandatumukat választóiknak. Kívánja, hogy a párt kimondja határozatilag, hogy aki a pártban, akár szóval, akár írásban az egyházi politikai javaslatok ellen agít, lépjen ki. (Viharos helyeslés).

Tiszta Kálmán nem tartja szükségesnek, hogy a párt határozatképpen kimondja, hogy a ki ellene van a javaslatoknak, ki lépjen, csak egyszerűen konstatació, mint a párt nézetét.

Károlyi István kijelenti, hogy felszólalását Wekerlehez intézte. Csak egy miniszterelnököt ismer, annak határozott választást kéri.

Wekerle ismétli, hogy amit mondott a párt nevében határozatképpen kéri kimondatni.

Fenyvessy Ferenc reflektál Károlyi szavaira, pártolva Wekerle álláspontját. A tárgyhöz még Busbach és Vargics szólottak, azután Wekerle inditványát elfogadták.

Tóbiás urból kitért az iszonyú féltékenység:

— Lelővöm ezt a haszontalan pennarágót, ordított, mind két kezével hevesen gesztikulálva.

— Azt ne tegye tekintetes uram, jegyzé meg nagy bölcselem Ferenc, mert isten ugye, bekötterezik.

Ezt a bölcselem figyelmeztetést Tóbiás ur már nem hallotta, rögtön pennát fogott és a következő levelet írta a szép asszonynak:

Nagyságos asszonyom!

Angyal!

Mint hajdan Mózes az ég csipkebokorhoz, oly alázatosan járulok nagyságos asszonyom kegyes színe elé.

Csak ma reggel, a Dunaparton volt szerencsém meglátni tündér alakját s ime már is úgy érzem, hogy nem tudnék megélni nagyságos asszonyom nélkül. . . . Perzselő tekintete hatalmas lángra gyújtotta szívemet, Tündéri alakja egészen elbájolt. . . . Rabja lettem. Pedig én a dicső Vercsehátynak egyenes leszármazottja vagyok, ősem már a kunyafejű tatárok ellen is vitézül harcoltak, s ime én — egy Vercsehátynak — pillanat alatt legyőzve érzem magam. — Mindezeknél fogva tisztelettel esedezem, imádot angyal, miszerint méltóztatassék megengedni, hogy a legtitéssebb szándékkal, kegyedhez közeledhessek. Kedves választás a legtűrelmetlenebbül várva, vagyok

legalázatosabb szolgája
Vercsehátynak Tóbiás.

Ezt a levelet Tóbiás ur ajánlva tette postára és mondanom sem kell talán, hogy a legtürelmetlenebbül várta reá a választ, ami harmadnapra megis jött és Tóbiás ur a világ legboldogabb emberének egyike volt, mert a szép asszony igen barátságos hangon levelben tudtára adta, hogy bármikor jöhet, elvárja.

Tóbiás ur szédült az örömtől, parádéba vágta magát és elrohant a Liliom utca 27. számú házába.

Vas Emilia nagyon szívélyesen fogadta és elegans salonba vezette látogatóját. A salon egyik sarkában szép zongora állott, a falon pedig remek kalitkában gyönyörű kanári füttyrészt.

Ez a kanári nagy szerepet játszott a Tóbiás ur látogatásában. Ugyanis ügyetlen tár-

A katolikus nagygyűlés.

Érdekes látványt nyújtottak tegnap a főváros utcáin. — Lépten nyomon papok által vezetett ködmönös-szűrös alakokkal találkozott a fővárosi, ki kíváncsian nézgette a nagy számban falvonuló csoportokat, melyek mind egy közös irány felé tartottak: a koronaherceg-utcai katolikus kör felé, mely valóságos ostromnak volt kitéve, a szerviták palotájának udvarát, lepcsőházait, a katolikus kör helyiségeit ellepték a vidékiek, kiknek szívük-vágya egy jegy volt, mely megnyitotta volna előttük a vigadó, illetve a katolikus nagygyűlést kapuit.

De amár 20 kéz is osztogatta a jegyeket, úgy látszott, hogy még se jutott mindenkinek, mert folyton nagyobb lett a jegykerék száma.

Méltóságos urak, aranykeresztes vörösvivű papok, szép asszonyok tolongtak a nagy sokaságban, de csak kevesen kapták a kívánt jegyeket, mert a legnagyobb része már régebben biztos kezekben volt.

Több mint huszezer ember ment fel a gyűlésre, de a vigadóban nem fér el több, mint 5, 6000 ember.

A katolikus nagygyűlés tagjait délelőtt a Veni-sancte

foglalkoztatta.

Délelőtt 10 órakor volt az egyetemi templomban, melyen Császka György kalocsai érsek pontifikált nagy papi ségdellettel. A templom tíz órára egészen megtelt, úgy hogy a későbbben érkezettek nagy nehezen, vagy egyáltalán nem mehettek a templomba. Fél tizenegy órakor egész tömeg verődött össze a templom előtt; a papneve-de-utca és az egyetem-ter egy része annyira el volt lepve fogatokkal, hogy közlekedni alig lehetett.

A Veni-sancte 11 órakor ért véget és a közönség, melynek legnagyobb része papokból és vidéki emberekből állott — a legnagyobb rendben oszlott széjjel.

Ott voltak többek közt: Steiner Fülöp székesfehérvári püspök, Cselka Nándor kalocsai érsek, Meszlényi Gyula szatmári püspök, Cibulka Nándor, Hidassy Kornél szombathelyi, Bende Imre nyitrai, Babcs Zsigmond kassai, Mihályi Viktor lugosi, Desseffy Sándor temesvári püspökök, Samassa József egri érsek, Zalka Janos görbi püspök, Wolaffka Nándor debreczeni kispapost, Hornig Károly báró veszpremi püspök, Dulánszky Nándor püspök, Rimely Károly Buzsácz püspöke, gróf Károlyi Gyuláné, Szapáry Gézané, gróf Bertholdné, gr. Erdődi Gyuláné, Hunyadi Imre gróf, Zichy Agoston és József grófok, Wenckheim Denes gróf, Palfy Miklós herceg, Zichy János gróf, Hunyady László gróf, Eszterházy Miklós Mórgróf, Breznay Béla egyetemi dékán, Klinger István, Vecsey Tamás, Timon Ákos dr. egyetemi tanárok, Bornemisza Ádám.

Delután a gyűlés kezdete tele roppant érdekessé vált a vigadó környékének képe. A vidéki küldöttek egymásután vonultak fel-

salgó lévén, midőn kifogyott a beszédből, csakhamar a kanárira tért át:

— Beh gyönyörű az a kanári; aranyos madárka, s több efféléket szokott mondani.

Ilyenkor a szép asszony nagyokat sóhajta nézett a madárka s szemeiből egy-két könny gördült ki, ami Tóbiás urat is majdnem könny ekig hatotta meg.

De ettől ellikentve, Tóbiás ur igen boldognak érezte magát. A legrózsásabb kedély-hangulathoz szötte merész és fantasztikus terveit a jóvóról és noha egyáltalában nem volt még tisztában affelől, hogy imádotja özvegye mégis mérget mert volna rá venni, hogy a szép asszony nevére léz; sőt — hogy a többi szerelmesektől semmivel se különbözzék — látogatásairól pontosan naplót vezetett, a hova soha sem mulasztotta el bejegyezni, hogy az asszonyok a legszeretelmesebb lenyek és hogy szép asszonyt szeretni a világ legnagyobb élvezetének egyike.

Igy télt el három hónap. A negyedik hónap elején, midőn Tóbiás ur ismét kifogyott a beszédből és újra a kanárira vitte át a tárgyalást, a szép asszony kezebe vette a madarat és telve keserűséggel kérde:

— Kedves barátom, szereti ezt a madarat?

— Óh, mindent a mi a nagyságod, rebegte Tóbiás fogszavazogva.

— Szegény madár, meg kell tölne válnom. Pedig hogy szeretem! Eppen ezért oly kezebe szeretném adni, ahol tudnám hogy jól gondját viselik. . . . fogadja el, önnek adom, ön ápolni fogja szegénykét, — én nem tarthatom tovább, mert »terjem«, ki nagy foku idegobja miatt négy hónap óta fűrőben időzik, holnapután hazajön, már előre írta, hogy a madarat pusztítsam el, mert füttyülése idegessé teszi. . . . Fogadja tehát el és szeresse úgy, mint én szeretem.

Es a szép asszony szemeiből záporként hulltak alá a könnyek.

Tóbiás ur előtt pedig táncolni kezdtek a butorok, mintha a sarokban levő zongora magától kezdett volna zenélni és az asztal a kezevel összelelkézve örült kalamajkját jartak volna.

Egy da abig nem bírt szóhoz jutni, végre nagy nehezen mégis visszanyerte beszéző képességét.

A vigadó bejáratánál frakkos urak fogadták az érkezőket és a ki feltudta mutatni jegyét, az passirt. A rendező urak (vörös kereszt-jelvényekkel) ugyancsak vigyáztak arra, hogy hivatalon elemek a gyűlésre be ne vetődjenek. Fogat fogatót ért, elégáns delnök, magas urak, ország képviselők szálltak ki gondosan és utat törve maguknak a sokaságon keresztül, fel-siettek a vigadó nagy termébe, hol a szokott tánc és vigalmi jelvények helyett nemzeti-színű és pápai zászlók lengettek, hirdelve a vigadó termének szokatlan jellegét.

Négy óra felé oly nagy lett a teremben a tolongás, hogy ugyancsak akadt dolga a karoknak és könyököknek azoknál, kik előre akartak jutni.

A teremben feszült várakozással várták a primást. — Minel inkább közeledett az idő, melyre az ország első egyháznagyának megérkezése ki volt tűzve, annál nagyobb lett az izgatottság.

Háromnegyed 4 órakor Samassa érsek jelent meg, kit riadó éljénzéssel fogadtak.

Vaszary Kolos hercegprimás pontban 4 órakor jelent meg. Pór Antal esztergomi kanonok, Hettyey Janos hercegprimási irodai-igazgató, Kohl Medárd titkár és az egész esztergomi udvari papság kíséretében. A lépcső-feljárónál Zichy Nándor gr. elnöklele alatt küldöttség várta.

A bitoros hercegprimás előbb teljes bitorba öltözött s csak aztán jelent meg a teremben.

Mikor lecsendesült az éljenzés, férfiak és nők kalap és kendőbogatása, erőteljes énekhangon köszönti a gyűlést:

Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Es a sok ezer ajakról hangzott a felelet: mindörökké amen.

Vaszary Kolos beszéde:
Dicsértessék a Jézus Krisztus. (Mindörökké amen!)

E szép keresztény üdvözléssel köszönöm az Önök lelkes fogadtatását. Milyen tisztelt katolikus nagy gyűlekezet!

Amár alkotmányos jogunk azon terén állunk, mely egy szabad nemzet minden egyes polgárát megilleti, mégis szokatlan talán, hogy 900 esztendő multunkban tudtommal ez a mai, az első katolikus nagygyűlés.

A multban nem éreztük annak szükségét, hogy vallásunk érdekében tömörüljünk, lévén 1848-ig hazánkban az uralkodó vallás a katolikus vallás, melyre törvényeink és intézményeink alapultak.

Az említett évben egyházi és politikai alakuláson mentünk azonban keresztül.

Politikailag a népképviseleti parlamentáris formát nyertük, egyházilag pedig a többi törvényes bevett felekezetek is egyenjogúsítottak.

Már most felmerül az a kérdés: Mi kell nekünk tulajdonképpen:

Mint honpolgárok kívánjuk-e a status quo régi kiváltságait és jogait? (Közbekialtasok: Nem.)

Köszönöm, köszönöm, rebegte és kábultan támolygott ki a szobából.

Csak az utczán fogta fel a csapást egész valójában és kitért belőle a keserűség:

— Fucs a házasságnak, fucs a szép reménynek. . . . fucs a dicső Vercsehátynak névnek fucs! . . . Mindennek fucs — nyögte szánon-lomra méltóan. Oh keserű végzet, gnyos sors folytatta egy családó t szerelmes nagy keserűségével — mivé tett-tek szép terveimet s mit hagytatok meg nekem szép reményeimből? . . . Mit? . . . semmit. Egy nyomorult kanarit, egy hitvány madarat. . . . Mit is tegyek ezzel a szerencsétlen madarral? El, el vele! semmim se legyen a mi »ó reá« emlékeztessen. — Hess te atkozott madár.

A következő pillanatban, a madárka vigan szelte át apró szárnycsúcsaival a levegőt: Tóbiás ur pedig, még mogorvábban, mint négy hónap előtt, baktatott haza felé.

Hazaérkezve, elővette naplóját és óriási nagy betűkkel bejegyezte:

Az asszonyok hütlének, ravaszok és — rizspor-szaguak.

Harsányi Soma.

A lótszvirág.

— Elbeszélés. —

Írta: Lämpurg F.

Fordította: Biró Irén.

(Folytatás.)

— Faki!

— En vagyok uram; a kapitány beszélt angolul és Faki is megtanulta e nyelvet.

Látni akartam a lótszvirágot, melyről lázas almaidban beszéltem!

Látam; ragyogó ékszírt viselt, piros bársony alapon, — de nem hasonlít a lótszvirághoz.

— Nem, Faki, teletta a kapitány, mióta férjhez ment, nem kísért az arca, de igazad van, ó nem olyan, mint a szép hazádbeli lótszvirág.

— Gyűlölöm, suttogetta a hindu, még most is viseli a töled kapott ékszírt!

A kapitány tovább haladt; a ragyogó szemek még mindig előtte voltak, de nem értette, hogy egykor, hogy szerethette annyira.

A Saldow asszony által lakott villa ablakai kivoltak világítva s mindketten meggyorsították lépteiket.

Mint honpolgárok holmi államellenes, szeparisztikus irányban kívánunk-e haladni? (Nem.) Talán a régi uralkodó vallásrendszer meghonosítását kívánjuk a többi vallás hátrányára és romlására? (Nem!)

Hát mit kívánunk?
En részemről nem habozom kijelenteni, hogy mi katolikusok 900 esztendő multunkban szerzett jogaink, domináló számáruyunk daczára sem kérünk több szabadságot, mint a mennyit 1792-ben a protestánsoknak megengedtünk.

A primás beszéde további folyamán idézi az említett törvény 4. szakaszát, mely szerint bármely rangu és vallásuprotesztáns vallásának szabad gyakorlatában megakadályozni vagy vallása ellen irányuló cselelmények meggátolására semmiféle büntetés terhe alatt kényszeríteni nem szabad.

Mi katolikusok nem kívánunk többet, mint a mennyit száz esztendő előtt megadtak és törvényileg biztosítottak a katolikusok a protestánsoknak. Kívánjuk, hogy mi katolikusok fenségessé királyunk (zajos éljenzés) mint főkegyurunk és az állam fenntartásáért rendezhessük és kezelhessük anyagi és kulturális érdekeinket (zajos, hosszantartó éljenzés). Közbekialtasok: Ahhoz jogunk is van!

Ily szabadságot és ennyi jogot adtak a katolikusok száz év előtt, midőn ők voltak az uralkodó vallásuk, minden kényszer nélkül a protestánsoknak.

Most 100 év múlva mi katolikusok — ugyanennyi jogot kérünk a felekezetektől. (Helyeslés.)

Ennyit nem-cak kérünk, de követelnünk is lehet, mert ez a föld a miénk. (Éljenzés.) Mert ez ország polgárai utódai azon katolikusoknak, kiknek bölcsessége az államot megállapította, kiknek vitézsége azt megvéde számunkra. (Hosszantartó éljenzés.)

A hit élő fája a katolikus egyház, melyet maga az Üdvözítő ültetett, és mely nem hervadhat el soha, de igenis elhervadhatnak bizonyos rostok, ha azokat bensőleg nem ápoljuk és külsőleg nem öntöztetjük arczunk verejtékével. Hitünket nyitlan és bátran vallhatjuk. Annak szerelérére és védelmére egymast buzditani, cselja a mai katolikus nagygyűlésnek Midőn e czélunkkal a fentebb jelzett alkotmányos keretben nemzetünk közvéleménye elé lépünk, nem hallgathatjuk el, hogy megingatvák azon oszlopok, melyekre erze meink pillérei épültek.

Az egyház az államon belül gyakorolja működését, de kell, hogy mindkettőt mindenkor összhangban legyen, úgy hogy az ellentétek sohasé legyenek zavarosak, válságosak. A vallás lelki természetű lévén, a vele ellentéte s intézkedéseket sohasem rendelheti az állam az egyház alá!

Ezen elv dönthetlenségét véres betűkkel írják történetünkbe azon államférfiak, kik a vallást kicsinyelték, vagy semmibe sem vették. (zajos helyeslés.)

Most is téved az, ki azt hiszi. Inkább le-

Elfelelték a függönyöket leereszteni s így Saldow láthatta anyját, kezében kötésével, vele szemben ült Frieda s egy díszes rokokó font.

Olyan sajtáságos, kedves jelenet volt ez, annyira különbözött az imént látott tarka sokaságtól, hogy a komoly férfi egészen el volt ragadtatva.

«Eboli hercegnő» után, «Mararégtha a rokka mellett».

— Énekelj valamit gyermekem, szólt az öreg hölgy kedvencehez.

Arthur csak az előadás vége után jön haza; meg akarom várni.

Az edes, szívhez szóló hang messze elhallatszott a nyári éjben s mint balszam hatott a tengerész gyögyülő szívére.

A «Loreley»-t dalolta s Arthur hallani vélte a Rajna zugását, látta a ketszemű, szöke tündért és a csónakban ő maga volt.

«Und das hat mit ihrem Singen.

Die Loreley gethan.»

A dal elhangzott.

Saldow félresmitotta haját bomlokáról; még mindig tartotta a Loreley varázslata, de erősen küzdött ellene.

A fák és bokrok megrörrentek a szélben s a búbajos Eboli szemei el voltak feledve, csak a hindu titokzatos suttogetását hallotta Arthur:

— Ez az igazi lótszvirág!

Boldog lesz, a ki magáénak mondhatja s mint drágaságot őrizheti.

VII.

Saldow asszony barátságos nyaralója előtt elegans fogat állott meg, az inas leugrott a bakról s urasága névjegyével a házba sietett. Itt szembe tájalkozott a kapitánnyal.

«Theunert tábornok és neje.» A szép arczon semmi változás sem volt észrevehető, s közönyös hangon mondá:

— Kerjük, hogy szerencsétlenségnek látogatásukkal.

Aztán megfordult, hogy a salon ajtaját kinyissa; selyemruha suhogását és közeledő hangokat hallott.

A kapitány pár lépést tett előre és a következő pillanatban — szembe állott volt menyasszonyával.

Editha tudta, hogy még ma találkozni fog vele; talán Saldow kinézése, vagy a lelkiismeret furdalása volt az oka annak, hogy a

het a világ nap nélkül, m nélkül.

Ha Európában és ha lett volna katolicizmus, dalmi állapotok szűkebb katolicizmus behozatala hiszi, hogy szigorú törvényt lehet a sajjó sebeket bölcsest mondta: Hozzát nyahalmokon, írjátok alá akkor talán megfélemlenül javítani soha!

Magyarország katholicizmus néztek a felekezé s türelem nem felelték érdekeket, melyeket felalt (zajos éljenzés.)

Hogy lebetnének hü hoz lennének igaztalanok?

Egyes emberek akkor szelleme előtt mi me mők, törvények ellentmon nyei, a katolikus vallás mindig maradandók. Ezek jelené, hanem az örökké

Az a mi bennünk magyogott, szívet, testünket jut oda létkünket, mert a hazánk! (zajos hosszantartó feljelenés.)

Zichy Nándor gróf a hercegprimás és a papához és a királyhoz ben hódolati sürgönyöt zés.)

Eszterházy hercegprimásnak köszön szedeért.

Haydin Károly szabadszéd kísérletében határozati javaslatot:

Mondja ki a nagygyogy az apostoli Kállam felügyeleti jogának egyház, — a katolikus e léibe léptetésével, — kö tette mindazon ügyét, m menti kormány hatásköré

Elfogadtatik.

Boda Endre soproni házról, Ra j n e r Lajos »A katolikusok kötelemei tott előadás.

Ajánlja elfogadásra zati javaslatot:

Kimondja a nagygyogy Nem élde minden e tet élni, és az egyház szentségében részesülni egyszersmind hitét a köz

Azert a szülöknek keiket katolikus hitben lehet, iskolába jártni e ügyelni.

szép asszony halálsápadt rázkódott.

Szó nélkül, összeszen ven nézett a tengerész szor hajolt meg tisztelettel

— Kedves Saldow, ó stentori hangján, kezét szép, hogy viszontláthatj fog ön a szárazföldön má ják ki hosszú ideig a ten

— Mama még hal Tessék helyet foglalni.

Az hiszem, fordult szonyhoz, hogy a kegyel már —

— A fekete szemek k Saldowra s a tábornokra

— Miért olyan fesz szemben?

Saldow nem került s nyugodtan, társalgási

— Tehát megenge hogy rokonilag beszélges tesen, nem vehettem ma engedelmét igénybe venn

A tábornokné csod beszélőre; Saldow hideg választalat állított közze lehetett lerontani.

Editha mintegy álo viszontlatta a férfit, kine tönkre, komoly és szép látszott szenvedélyesnek.

Semmit sem tudott fájdalmas visszaemlékez szívre mutatott volna.

De látva tartózkod magát és kissé zavartan

— Nagyon sajnálom nem maradt addig az el padról lejöhettem.

— Anyám várt, k felelte Saldow s mivel a láttam, a többi nem vol nem, én idegen vagyok ó hiszem, senki sem nélkü

— Oh, oh, nevetett zasztó közönyösségre mi úgy látszik, hogy nem tá lők megismerkedni.

— Nem kell azt sz mondá Arthur vidáman, e

het a világ nap nélkül, mint az állam vallás nélkül.

Ha Európában és hazánkban eddig nem lett volna katolicizmus, akkor a mai társadalmi állapotok szükségessé tették volna a katolicizmus behozatalát. Téved az, aki azt hiszi, hogy szigorú törvények behozatala által lehet a sajtó sebeket orvosolni. Egy német bölcsész mondta: Hozzátok az íteleteket koponyahalmokon, írjátok alá azokat embervérrel, akkor talán megfélemlíteni fogtok, de vallás nélkül javítani soha!

Magyarország katolikuskai mindig türellemmel nézték a felekezetek terjeszkedését, de e türelem nem feledtetheti el velünk azon érdekeket, melyeket feláldozunk nem szabad. (Zajos eljénzés.)

Hogy lehetnének hü hazafiak, ha vallásunkhoz lennének igaztalanok és hűtlenek?

Egyes emberek akarata, intézkedése és a kor szelleme előtt mi meg nem hajlunk. Eszmék, törvények ellentmondók, de Isten törvényei, a katolikus vallás hit- és erkölcsstani mindig maradandók. Ezek sem a múlté, sem a jelené, hanem az örökkévalóság!

Az a mi bennünk mulandó, azt feláldozzuk, vagyont, szívet, testünket odaadjuk, de nem adjuk oda lelkünket, mert az égi királyunké; égi hazánké! (Zajos hosszantartó lelkes eljénzés, folyton megújuló taps és »Eljen Vaszyr!« kiáltások.)

Zichy Nándor gróf elnök jelenti, hogy a hercegprímás és a nagygyűlés kiv. elnöke a pápához és a királyhoz a nagygyűlés nevében hódolati sürgönyöket küldött. (Eljénzés.)

Esztérházy Miklós Móricz gróf a hercegprímásnak köszönetet mond lelkesítő beszédeért.

Hadyi Károly fővárosi ügyvéd hosszabb beszéd kíséretében beadja a következő határozati javaslatot:

Mondja ki a nagygyűlés:

Hogy az apostoli Király kegyuri és az állam felügyeleti jogának sérelme nélkül az egyház, — a katolikus autonómia mielőbbi életbe léptetésével, — közegeli által maga intéze mindazon ügyét, mely jelenleg a parlamentti kormány hatáskörébe vonatott.

Boda Endre soproni kanonok a kath egyházzal, Rajner Lajos esztergomi kanonok »A katolikuskok kötelmeiről a közéletben« tartott előadást.

Ajánlja elfogadásra a következő határozati javaslatot:

Kimondja a nagygyűlés:

Nem elég minden egyesnek vallásos életet élni, és az egyház rendeletei szerint a szentségeken részesülni: hanem kötelessége egyszerűs mind hitét a közéletben is vallani.

Azert a szülőknek kötelessége gyermekeiket katolikus hitben nevelni, a hol csak lehet, iskolába járattatni és vallásos életökre ügyelni.

Ezért kiki töle telhetőleg a katolikus egyleti élet előmozdítására törekedjék, katolikus ifjúsági, katolikus legény- és munkásegyletekben és katolikus körökben részt vegyen és a katolikus jótékonyági egyletek működéséhez járuljon.

A polgárok községi, hatósági és országos képviselői választásban részt vegyen és ott megbízható katolikus ferfiakra, és ilyenek hiányában csak arra szavazzon, ki a katolikus hitet és egyházat meg nem támadja, hanem annak védelmére vállalkozik, és ezt határozottan meg is fogadja.

Ezért bármimégy magán- vagy hivatalos eljárásunkban sem tagadhadjuk meg hitünket, és egyházunkhoz ily állásban is ragaszkodni tartozunk.

Mint hogy az 1868. LIII. t.-cz. és kivált a keresztység kiszolgáltatására és anyakönyvelésre vonatkozó miniszteri rendelet hitelvünkbe ütökzik: ezen rendelet visszavonását és ezen törvény módosítását szakadatlanul szorgalmazni minden katolikusknak kötelessége.

Végre azt is kimondjuk, hogy a katolikus oly törvény alkotásához sem járulhat, mely a keresztység hitközösségből való kiválaszt, vagy a választatlanság útját egyengeti.

Elfogadtatik. O t o c s k a Károly pozsonyi ügyvéd a polgári házasságról értekezett. Hajmeresztő borzalomk elmondása után beadja a következő határozati javaslatot:

Mi, kik hazánkat úgy szeretjük, mint egyházunkat és ezt a szeretetet hitünköböl mérjük, — annak kegyeletes emlékében, hogy Szent István első királyunk a keresztény katolika vallás alapján szervezte a magyar államot, és hogy az, hála az isteni gondviselésnek, közel kilencz század viharait átélni, polgárosodni és megerősödni képes volt — tudjuk és hiszünk, hogy az állam jól felfogott érdeke a kath. egyház érdekével elientétes nem lehet.

Oly politikát tehát, mely a haza törvényeit egyházunk hitelveivel ellentétbe hozza és a mely csak már azért is hazánk különféle hitü és ajku polgárai megnyugvását kizárja: nem csak vallásunkkal, de hazaszeretünkkel sem tudnánk megegyeztetni.

A házasság elütünk szentség, s mint ilyen az egyház hatóságához tartozik.

Az egyház ennek anyagi viszonylataiban eddig is az állam igényeire tekintettel volt, az állam pedig megvédte annak társadalmi és anyagi következményeit, sőt más hitűek házassági jogát ezek megnyugvásával megállapította és ezen viszonyokat rendezte. — Ehhez tehát mindenkor készségesen járulhatunk.

De más a polgári házasság. — Ez a házasság dolgában az egyház joghatóságát az állam joghatóságába vonja.

Ez az, a mibe legalább mi katolikuskok, soha bele nem nyugodhatunk, a minek törvénybe iktatása ellen jelenleg minden törvé-

nyes uton és módon küzdünk, és ha ez mégis megtörténék, ennek megmástitása érdekében nem szünnék meg e küzdelmet ugyanazon törvényes uton tovább is folytatni.

Elfogadtatik. Ezután Zichy János gróf tartott előadást arról a kérdéssről, hogy hogyan fogjuk fel a tan- és neveléügyet katolikus szempontból.

Benyújtja a következőleg hangzó határozati javaslatot:

A hol annak szüksége fenforog, arról kell gondoskodni, hogy katolikus kisedővodaival birjunk. Már létező katolikus népiskoláinkat fenn kell tartanunk, és mindenütt, a hol katolikus népiskola fellállítását a katolikuskok száma megengedi, ilyenek létesítésére kell törekednünk.

Katolikus középiskoláinkat és jogakadémiainkat igyekezzünk szinte rendeltetésük és alapítványaik értelmében fenntartani úgy, hogy azok ne csak névleg, hanem tényleg is katolikuskok legyenek; és ezért kívánunk, hogy ott a katolikus egyház befolyása és vezetése érvényesüljön.

A katolikus Pázmány-egyetemet mint katolikus egyetemet kívánjuk birhatni, hogy az egyetemi katolikus alapítványok katolikus egyetemenk szolgáljanak.

Elfogadtatik. A beszédek megtartása és a határozati javaslatok elfogadása után gróf Zichy Nándor emelt szót, a ki a gyűlést bezárta.

Este 8 órákor a nagygyűlés résztvevői mintegy 800-an a vigadó összes termeiben lakomára gyűltek össze, s nagyot ittak annak az örömeire, hogy megmentették a kereszténységet!

Ujdonságok.

* A kolera áldozatai. A megyei közigazgatási bizottság tegnap délelőtt tartott gyűlése elé terjesztett alispáni jelentés az ember egészségügyéről szólvá, érdekes kimutatást közöl a kolera ról is. Az ázsiai kolera, mely országunkba behurcoltatott, várm gyénke legvalószínűbben a Tiszán fentartott közlekedés útján jutott el Csegére és Egyekre s a két község közt fekvő ugynevezett Nagymajor gazdasági telepre. Okozott pedig a járvány Egyeken 2, Csegén 5 és a Nagymajorban 10, összesen tehát 17 megbetegítést. Ezek közül 10 felgyógyult, 7 elhalt. — A felévi alispáni jelentés szól ezután a halálözásokról is, melyek daczára a járványoknak, az év második felében tetemesen csökkentek. A felév alatt meghalt 2361 egyén, míg 3241 gyermek született ezzel szemben. A szaporodás tehát augusztus 1-től január 1-ig: 880.

* Színház. Tegnap este Murai Károlynak »A pezsgő« cz. vígjátéka került színpadra keves számú közönség előtt. Az előadás a sikerültebbek közé tartozott, a mennyiben a szereplők mindenike jó izü alakítást produkált. Különösen jó volt Tapolczai Dezső, Hóka Ottó szerepében és Krémer Jenő, mint Hóka Tóni személyesítője. Locsarek né, mint vendég, kitűnően alakított, — ugyanezt mondhajtuk Bogóy Ilonkáról is. Nagyon kedves volt a fiatal leány szerepében Takacs Jolán s nagy hatással játszott Rózsa hegyi az ugri füles önkéntes szerepében. — Hanem nem mulaszthatjuk el megjegyezni, hogy a debreczeni színpadon kerülendők az olyan intermezók, mint a milyen a tegnapi előadás első felvonásának végjelentését megzavarta. A színházba a néző közönség jár mulatni s a szereplőknek uralkodni kell jó kedvükön. Már többször tapasztaltuk, hogy némely jelenetnél a szereplők kicsinyes okok miatt elnevetgélnek egész jeleneteket, pedig az ilyen »arokszállási szemek« nagyon megbotránkoztatják az intelligens néző közönséget. — Ma a »Dolovina a bobleánya«, Herczeg nagyhatalú színműve került színpadra, holnap K. Kópácsi Juliska lép föl az elmaradt »Ripp van Vinklé«-ben. (Sz. Z.)

* A függetlenségi kör báljára, mely igen látogatottnak igerkezik, nagyban folytak az előkészületek. A balrendező bizottság ma este 5 órákor ülést tart a kör helyiségében, hogy a meg hatralevő ügyek felöl intézkedjék. Még egyszer fölkerjük mindazokat, a kik tevedésből meghívott nem kapják volna, de arra igényt tartanak, hogy az iránt a függetlenségi kör helyiségében sziveskedjenek jelentkezni.

* Az adózó vármegye. Hajdúvármegye területén az elmúlt decz. hóban a lakosság által egyenes adóban befizettetett 69.279 forint 78 1/2 kft, hadmentességi díjban 3956 ftt 19 kft, helyeg jövedékben, Debreczen város fogyasztását is beleszámítva, 12.159 ftt 30 kft, jogilletkekben 10.433 ftt 97 kft, díjjövedékben 59 ftt 89 kft, dohanyjövédékben, Debreczen város fogyasztását is beleértve — 42.130 ftt 52 kft, határvám jövedékben az egész vármörzet területén 5556 ftt 49 kft, fogyasztási és italadóban 20.256 ftt 34 kft. Fizetési halasztás 4 esetben, időleges házadó-mentesség 67 esetben állapított meg.

* Tanügy. Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelőnek a megyei közg. bizottság elé terjesztett féléves jelentése az iskolába nem járó tanköteleseknek kedvezőtlenebb arányát tünteti fel, mint az első félévi jelentés. Ennek oka a különböző járványos betegség volt. — 50790 mulasztási eset fordult elő, ebből 32986

igazolt és 17844 igazolatlan. A büntetésül kirott 4698 ftt 50 kft bírságból eddig csak 119 ftt 50 kft folyt be. A kézügyességi oktatás azon esetben, ha a vallás és közköztudatügyi miniszter erre a czéla államsegélyt nyujtana, legalább 15 iskolában honosították meg a megye területén. A tanfelügyelő a tankerület székelyhelyén 9 napon át végzett iskolalátogatáson kívül 17 napon fordított az iskolák látogatására, megfordult 10 község 14 iskolájának 45 osztályában és 12 kisedővóban.

* Gyászjelentés. A kegyes-tanítórendiek debreczeni tarsházának tagjai szomorú szívvel jelentik, hogy szerettelt rendtársuk Véghe K. József aranyismés áldozó pap, felszázados bölcsészettudor, házi másodfőn. és lelkiatya, nyugalmazott gym. rendez tanár, folyó évi január hó 16-án, d. e. 11 órákor, korának 77-ik, szerzetesi életének 61-ik, áldozó papságának 52-ik évében, a halálköz szentségeinek ajtós felvétele után, végelgyengülés következtében az urban csendesen elhunyt. A boldogultnak földi maradványai f. hó 18-án d. u. 3 órákor, a szent-anna-utczai róm. kath. sirkerthen levő sirbaltba helyeztetek örök nyugalomra. Az engesztelő szt-mise áldozat pedig lelke üdvéért f. hó 18-án d. e. 9 órákor fog a Mindenhatóknak bemutatattatni. Debr., 1894. jan. 16. Az örök világosság tenykeskedjék neki!

* Kinevezés. Publik Ernő zentai kir. járásbírósgyi gyakornok, lapunk jeles munkatársa, a nagyikindai kir. járásbírósgyhoz aljegyzővé nevezetett ki.

* Debreczeni törvényszék. Ma ítélt a törvényszék Kapusi János és Czegény Erzsébet felett, kik lopással voltak vádolva. Előbbi 6 havi börtönre, utóbbi 3 havi fogházra ítéltetett. Vádlottak úgy, mint a kir. ügyész felebbezték.

* Egészségügy. Az ember egészségügyi állapot az elmúlt deczember havában Hajdúvármegye területén valamivel rosszabb volt, mint az előző hónapokban. — Betegségek különösen a hó utólján elég nagy számban fordultak elő, melyek a légző szervek hurutos, több esetben lobbos bántalmából állottak. — Számos községben az influenza is fellépett. A difteritiz újváros kivételével csökkenést mutat. Ez idő szerint Bősörményben van 5, Nádasón 11, Dorogon 1, B. újvárosban 9 beteg. Ezen kívül Józsan és Hadházon 5-5, Szoboszlón 4, Csegén 2 esetben fordult elő megbetegedés. — A vörheny Bősörményben és Kabán teljesen megszűnt, Náduváron azonban toroklobbál együtt terjed. A hasi-hagyyma a P.-Ladányban 3, B. újvárosban 1 esetben okozott halált.

* A debreczeni ácsifjúság 1894. évi január hó 27-én, szomban a Margittúrdó vilányány világitott fárcztermében táncvigalmat rendez, mely népszerű és kedélyes mulatságon Zambó József s Bangó László zenekara működik. Kezdeté 7 órákor.

* A trachoma ügyben a megyei közigazgatási bizottság részéről kiadott újabb rendelet fogantatására felöl csak Szoboszlólról érkezett eddig részletes kimutatás. A tegnap tartott köz. bizotts. ülése elé terjesztett jelentés szerint Szoboszlón 130 hazatérő katona lett orvosiilag megvizsgálva s ezek közt 8 találtatott trachoma által fertőzöttnek.

* Tolvajlás. Varga Istvánné nagy-ujtuczai 1622 sz. lakásáról, míg 6 hazulról távol volt, a nála szálláson levő Zilah Maria cseledéleány tegnap minden ingóságát összedett s eltolvajlott. Temérdek ruhaneműt, párnát stb. hordott el, mely tárgyakat azonban kevés kivétellel a tolvajnémet mind megtaláltak. A rendőrség elfogta a tolvajt.

* Lopás. Egerváry Béla üzletvezetőségi hivatalnok Kádás utczai lakásáról tegnap este ismeretlen tettes egy uszalt és egy székelt ellopott, a nélkül, hogy azt valiki észre vette volna. A tettest keresi a rendőrség.

* Tolvaj cipészsegéd. Simonovics József helybeli cipészsegéd lakásán egész raktárta akadt a rendőrség felig elkészült cipőkből, melyeket a tolvaj segéd azon műhelyéből lopott, a hol dolgozott.

Közzgazdaság.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 15. a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronkint — 400 klgon felüli súlyban) 48 1/2—49 1/2. 2. Öreg közep (páronkint 300—400 klg. súlyban) 48.—49 1/2. 3. Fialat nehéz (páronkint 320 klgon felüli súlyban) 50.—51.— 4. Fialat közep (páronkint 251—320 klg, súlyban 50 1/2—51.— 5. Fialat könnyű (páronkint 250 klgmig terjedő súlyban) 49.50 50.— 11. Magyar szedett: . Nehéz (páronkint 280 klgon felüli súlyban) 48.50—49.50 7. Közep (páronkint 220—280 klg, súlyban) 49.50—50 1/2. 8. Könnyű (páronkint 280 klgmig terjedő súlyban) 46.— 48.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 320 klgon felüli súlyban) 47.—48.— 10. Közep (páronkint 250—320 klg. súlyban) 47.—48.— 11. Könnyű (páronkint 220 klgmig terjedő súlyban) 45.— 45.— Sertés létszám: jan. 14-ik napján volt készlet 123,346 darab. A hízott sertés üzletirányzata: vált. — jan. 11-ik napján felhajtott 2184 db jan. 12-én elszállított 2705 db, jan. 12-én maradt készletben 109,390 db.

* Budapesti gabonafőzde. Hivatalos jegyzések január 16. — Buza ósre 7.63 pénz, 7.69 áru, tavaszra 7.46 pénz, 7.47 áru. Tengeri 1894. máj.—jun.,-ra 4.84 pénz, 4.85 áru. Zab tavaszra 6.70 pénz, 6.72 áru. Káposztárepce aug.—sept. — pénz. — áru.

szép asszony halálsápadt lett és ijedten összerázkódott.

Szó nélkül, összeszorított ajakkal, merően nézett a tengerészisztrre, ki már másodsor hajolt meg tiszteletteljesen előtte.

— Kedves Saldow, szólt a tábornok az ő stentori hangján, kezét nyujtva Arthurnak, szép, hogy viszontláthajuk; de sokáig nem fog ön a szárazföldön maradni; ezt nem állják ki hosszú ideig a tengerészek.

— Mama még hallani sem akar róla. Tessék helyet foglalni.

Azt hiszem, fordult Arthur a fiatal asszonyhoz, hogy a kegyelmes asszony mamát már —

A fekete szemek kéroleg tekintettek föl Saldowra s a tábornokné így szólt:

— Miért olyan feszes Arthur, rokonával szemben?

Saldow nem kerülte ki Editha pillanatását s nyugodtan, társalgási hangon felelte:

— Tehát megengedi, kedves cousine, hogy rokonilag beszélgessek önnel; természetesen, nem vehettem magamnak bátorságot az engedelmét igénybe venni.

A tábornokné csodálkozva tekintett a beszélőre; Saldow hidegen és kérlelhetetlenül válaszfalat állított közzéjük, melyet soha sem lehetett lerontani.

Editha mintegy álomban ült a kanapén, viszontlatta a férfit, kinek boldogságot ő tette tönkre, komoly és szép volt, de éppen nem látszott szenvedélyesnek.

Semmit sem tudott rajta fölfedezni, a mi fájdalmas visszaemlékezésre, vagy összetört szívre mutatott volna.

De látva tartózkodó modorát, összeszedte magát és kissé zavartan mondá:

— Nagyon sajnálom, hogy a mult este nem maradt addig az előadáson, míg a színpadról lejöhettem.

— Anyám várt, kegyelmes asszonyom, felelte Saldow s mivel a legszebb képet már láttam, a többit nem volt érdemes megneznem, én idegen vagyok a társaskörökben s azt hiszem, senki sem nélkülözi jelenlételem.

— Oh, oh, nevetett a tábornok, ez borzasztó közönyösségre mutat a hölgyek iránt; úgy látszik, hogy nem tartja érdemesnek velök megismerkedni.

— Nem kell azt szó szerint érteni, — mondá Arthur vidáman, észre sem véve Editha

elpirulását; a tengerész, ki három évig volt távol, nem igen lehet jártas a hársaságban.

Editha, mint férjes asszony, azon reményben jött ide, hogy az Arthur szívével való játékok újra kezdje; de ez nem látszott olyan könnyűnek, kék selyem ruháján ott ragyogtak az indiai csodavirág gyémánt szirmai, — de hiába.

Saldow tekintete csaknem száuakozva nyugodott rajta; már nem érezte a varazst, melyet egykor e szemek, s e puha kis kéz szoritása reá gyakorolt.

Ismét előtte állott a drága spanyol jellemben, kezében a lanttal, szemét Don Carlosra függesztve és anyja szavai jutottak eszébe:

Edithának nincs szíve!

Eppen jókor lépett be Saldow asszony, hogy a beállott nyomasztó csendet megszakítsa; utána jött Frieda, ki vidám és kedves volt, mint mindig; a kapitány szívéből egy nagy kö esett le, a társalgás végétése már nemcsak ő rajta nyugodott s jól megfigyelhetette, miként üdvözölték egymást a hölgyek.

Editha gyorsan az öreg hölgyhöz lépett és édes mosolygással nyujtotta fele keztyüs jobbát; de Saldowé épp a tabornokhoz fordult, hogy neki köszönjön, s úgy látszott, hogy nem vette észre Editha mozdulatát; — mikor vegre Saldowé a tábornoknéhoz fordult, ennek ajkán már csak egy fagyos, udvarias mosoly volt látható.

A tábornokné Arthurra figyelt, de ez nem reá, hanem épp Friedára nézett; elpirult bosszuságában, de erőt vett magán és sugárzó tekintettel, mosolyogva kérdé:

— Fölismeret-e mellitűt, Arthur? Az ön tiszteletre tettem föl.

Most a kapitányra került a csodálkozás; jól értette-e, lehet-e olyan hideg és szívtelen, hogy töle azt megkérdesse, a nélkül, hogy az ékszerrel küldött, szerelmes szavakat tartalmazó levél eszébe ne jusson?

Érezte, hogy a vér mint tödül arczába; a tábornokné nem méltatva feleltre, Friedához fordult:

Nem tudom, ismerik-e egymást?

— Oh, igen, hangzott a felelet minden keserűség nélkül; már volt egyszer dolgom a kegyelmes asszonnyal üzleti ügyben.

(Folyt. köv.)

